

ကျောက်စိမ်းတွင်း

ရွှေစိုးမြင့်ခင်

ကျောက်စိမ်းတွင်း

ရွှေဂူစိုးမြင့်ခင်

မြန်မာပြည်သည် သယံဇာတပေါကြွယ်ဝသောနိုင်ငံ ဖြစ်သောကြောင့် အရင်းရှင်နိုင်ငံခြားသားများ လွန်စွာ မျက်စိကျသည့်လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း တစ်ရာကျော်ခန့်က ဗြိတိသျှတို့ မသိမ်းပိုက်မီ ပြင်သစ်တို့က လည်း မျက်စိကျသည်။ ဗြိတိသျှတို့ မခံနိုင်မရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ မြန်မာဘုရင်ကိုပင် စစ်ကြေငြာခြင်း မပြုဘဲ မတရားသဖြင့် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။ မြန်မာပြည်ကို နိုင်ငံခြားသား အဘယ်ကြောင့် မျက်စိကျကြသနည်း။

မြန်မာပြည်သည် ရှေးဘုရင်များ ရွတ်ဆိုသည့်တိုင်း ရွှေတွင်းငွေတွင်း ပယင်း ဒုတ္တာ ရတနာ ၇ ပါး အတိဖြင့် ပြည့်စုံလှ၏။ ထိုရတနာမြေများကို မြန်မာဘုရင်က ပိုင်ဆိုင်သည်။ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ပတ္တမြားမြေ ကျောက်စိမ်းမြေဟူ၍ပင် တင်စားသော အဖိုးတန်မြေများရှိရာ မိုးကုတ်မြို့သည် ပတ္တမြားဖြစ်၏။ မိုးကောင်းနယ်သည် ကျောက်စိမ်းမြေဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် ကျောက်စိမ်းမြေတွင် အဖိုးတန်ကျောက်စိမ်းများ ထွက်သည်ဟူ၍ပင် မြန်မာဘုရင်များ ကိုယ်တိုင်ပင် မသိခဲ့ပါချေ။

လွန်ခဲ့သော ၁၄ ရာစုနှစ်အတွင်းက ယူနန်လူမျိုး ကုန်သည်တစ်ဦးသည် မြန်မာပြည်မြောက်ဖျားကို ဖြတ်ကျော်၍ မိမိနိုင်ငံသို့ ပြန်သွားစဉ် မိမိ၏ဝန်တင်လားမှာ အလေးချိန် မမျှတသဖြင့် လားပေါ်မှဝန်များမှာ တစ်ဖက်စောင်းနင်း ဖြစ်၍နေရာ ဝန်များမျှတရန်အတွက် ကျောက်တုံးတစ်တုံး ကောက်ယူ၍ ထည့်ခဲ့သည်။ ယူနန်သို့ရောက်၍ ဝန်စည်များကို ချရာမှ ထိုကျောက်တုံးမှာ အောက်သို့ကျ၍ အမာခံတစ်ခုနှင့်တိုက်မိပြီး ကွဲသွားရာ အလွန်လှပ၍ အေးမြသော အရောင်ရှိသည့်ကျောက်စိမ်းကို တွေ့ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် တရုတ်ပြည်၌ အဖြူရောင်ရှိသော ကျောက်များကို အမြတ်တနိုး အသုံးပြု၍ နေကြသည်ဖြစ်ရာ အစိမ်းရောင်ကျောက်မှာ အလွန်ရှား၍ လွန်စွာမှ တန်ဖိုးရှိလှသည်။ ထိုကုန်သည်မှာလည်း ကျောက်စိမ်းတစ်တုံးကြောင့် နေ့ချင်းညချင်း သူဌေးဖြစ်သွားတော့၏။

ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်စိမ်းများ ရှိကြောင်း ယူနန်လူမျိုးများက သိသွားကြသဖြင့် ကုန်သည်အချို့သည် လောဘသားများပီပီ။ လူအင်အားများစွာဖြင့် မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းသို့လာ ရောက်၍ ကျောက်စိမ်းများ ရှာဖွေကြသည်။ သို့သော် ကျောက်စိမ်းရှာဖွေရေးအဖွဲ့မှာ သက်ဇိုးမရှည်ကြပါ။ အချို့မှာ တောရိုင်းသားကောင်များ ကိုက်၍၊ အချို့မှာ ငှက်ဖျားရောဂါများ ဖိစီးသဖြင့် သေဆုံးကုန်ကြသည်။ ကုန်သည်များမှာ ထင်သလို ခရီးမရောက်သဖြင့် စိတ်ပျက်ကာ ကျန်ရှိသောသူများနှင့်တရုတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားကြသည်။ ကျောက်စိမ်းထွက်သည့်နေရာကိုမူ တိတိကျကျ မသိကြချေ။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၅၀-ခုနှစ်၊ အမရပူရမြို့တည်နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက်တွင် မြန်မာနှင့်ယူနန်တို့သည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးလမ်း ဖွင့်ခဲ့ကြသည်။ မကြာမီ စွန့်စွန့်စားစား သွားလာကြသော တရုတ်ကုန်သည်တို့သည် စွန့်စွန့်စားစား သွားလာရှာဖွေကြရာတွင် ဥရုချောင်း၏လက်ျာဖက်ကမ်းခြေဒေသတွင် ကျောက်စိမ်းများ တူးဖော်တွေ့ရှိသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ယူနန်ပြည်သို့ ကျောက်စိမ်းများကို တူးဖော်၍ တင်ပို့ကြသည်။ သို့သော် လမ်းပန်းဆက်သွယ်သွားလာမှုခက်ခဲခြင်း၊ ငှက်ဖျားရောဂါထူထပ်သဖြင့် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရှာဖွေသည့်တရုတ်များ သေဆုံးခြင်းများ ဖြစ်ပြန်ရာ အမရပူရမြို့ တရုတ်တန်းရှိ ဘုံကျောင်း၌ တရုတ်လူမျိုးသုံးထောင်ကျော်သည် ကျောက်စိမ်းရှာဖွေရေးနှင့်ပတ်သက်၍ သေဆုံးရသည်ဟုယနေတိုင် မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။

တရုတ်ကျောက်စိမ်းကုန်သည်များ ရှေးဦးစွာ အသုံးပြုသောလမ်းမှာ ယူနန်ပြည်မှ နယ်ခြားဖြစ်သော ကုယုလင်နှင့်ချန်စီသို့သွားသော လမ်းဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ကချင်တောင်တန်းများကို ဖြတ်၍ ဆင်းလာ သောအခါ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်း တာလောကြီးသို့ ရောက်သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် မြစ်ကို ဖြတ်၍ တောတောင်အထပ် ထပ်ကို ကျော်သွားသောအခါ ဥရုချောင်းကမ်းခြေရှိစီမံ ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ရောက်သည်။ ထိုကျောက်စိမ်း တွင်းကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၇၁၀-ခန့်က တွေ့သည်ဟု မှတ်တမ်းအချို့တွင် တွေ့ရပေသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၇၉၉ ခုနှစ်၊ အင်းဝမြို့ ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် တရုတ်ကုန်သည်များသည် မြန်မာအစိုးရ၏အကူအညီဖြင့် ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ လမ်းသစ်တစ်ခု ဖွင့်လှစ်သည်။ ထိုလမ်းမှာ အင်းဝမှ မုံ ရွာ၊ ထိုမှတစ်ဖန် ဥရုမြစ်နှင့်ချင်းတွင်းမြစ်ကို ဆန်တက်၍ ဆယ်ရွာသို့သွားရ၏။ ထိုဆယ်ရွာမှတစ်ဖန် ခရီး ၂ ရက်ခန့်သွားသော် ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ ရောက်သည်။ ထိုအချိန်က ဆယ်ရွာသည် ကျောက်စိမ်းအရောင်းအ ဝယ်ဖြစ်မှုကြောင့် အတော်ပင်စည်ကားသည်။ သို့သော် ချင်းစားပြုများ၏တိုက်ခိုက်လုယက်မှုကြောင့် အခြား လမ်းသစ်တစ်ခုကို ရှာဖွေရသည်။ ထိုလမ်းသစ်မှာ မော်လူး မိုးညှင်း အင်းတော်လမ်း ဖြစ်သည်။

ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက်မှာပင် ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းမှာ အခွန်တော်များ ရဖွယ် ရှိကြောင်း သတိမူလာသဖြင့် ၁၈၀၈ ခုနှစ်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဒေသ၌ အမတ်တစ်ဦး ခန့်ထားပြီးလျှင် မြန်မာ တပ်တစ်တပ်နှင့်အကောက်တော်ဌာနတစ်ခု ဖွင့်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မိုးကောင်းသည် မြို့အဖြစ်စည်ကား လာပြီး ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်ရာ အချက်အချာဌာနကြီး ဖြစ်လာတော့၏။ မြန်မာ့အကောက် တော်ဌာနသည် ကျောက်စိမ်းများ နယ်ခြားသို့ ထုတ်ယူသွားမည့်အချိန်တွင် ကျောက်၏တန်ဖိုးသုံးပုံတစ်ပုံ အ ကောက်တော်ယူပြီး ထုတ်ယူခွင့်အမိန့်ထုတ်ပေးသည်။ နယ်ခြားသို့ ထုတ်ယူခွင့်ပြုသောကျောက်စိမ်း၏တန်ဖိုး ကို မြန်မာအစိုးရ ရာဖြတ်က တန်ဖိုးဖြတ်သည်။ အကောက်ခွန်ကိုလည်း ငွေသားဖြင့် ပေးဆောင်ကြရ၏။

ထိုအချိန်ဝယ် ကချင်ဒူဝါကြီးများကလည်း ကျောက်စိမ်းတူးဖော်မှုလုပ်ငန်းကို စတင်၍ လုပ်ကိုင်ကြ ပြီဖြစ်ရာ ဒူဝါကြီးများ ရရှိသော ကျောက်စိမ်းများကို မြန်မာအစိုးရက အကောက်တော် ကောက်ယူခြင်းမရှိ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့နယ်မှထွက်သော ပစ္စည်းကို ၎င်းတို့သာ ပိုင်ဆိုင်သည်ဟုသတ်မှတ်ထားခြင်း ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကချင်ဒူဝါများကလည်း မိမိတို့ရရှိသောကျောက်စိမ်းများကို အခြားလူသို့ မရောင်းဘဲ မြန် မာအစိုးရကိုသာ ပြန်၍ ရောင်းသည်။

ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းမှာ သက္ကရာဇ် ၁၈၃၀ မှ ၁၈၄၀ အတွင်း များစွာတိုးတက်ခဲ့သည် ဖြစ်ရာ ထိုအချိန်က တရုတ်ကုန်သည်များသည် တရုတ်အလုပ်သမား ရှမ်းအလုပ်သမားကို ခေါ်ယူငှားရမ်းကာ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်မှုလုပ်ငန်းကို ကျယ်ပြန့်စွာ တူးဖော်ကြတော့၏။ ရရှိသော ကျောက်များကိုလည်း မိမိတို့ ရောင်းဝယ်ရေးဌာနဗဟိုဖြစ်သောယူနန်သို့ ပို့ကြသည်။ ယူနန်မှ ကန်တုံသို့တစ်ဆင့်ပို့ပြီး ၎င်းကန်တုံမြို့မှာပင် ကျောက်များကို သွေး၍ အရောင်းအဝယ်လုပ်ကြ၏။

သက္ကရာဇ် ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင် တရုတ်နှင့်ဗြိတိသျှတို့သည် နယ်မြေသတ်မှတ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ကန်တုံ နယ်တွင် တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားရာ ထိုနယ်ရှိ ကျောက်စိမ်းရောင်းဝယ်မှုလုပ်ငန်းမှာ ထိခိုက်လေတော့သည်။ ထို့ ကြောင့် တရုတ်ကုန်သည်များမှာ မြန်မာပြည်သို့ မလာရောက်ကြတော့ချေ။ သို့နှင့် ကချင်များသည် မိမိတို့လုပ် ငန်းများ ရပ်ဆိုင်းသွားရသဖြင့် မိုးကောင်းရှိ မြန်မာအရာရှိထံ အကူအညီတောင်းကြတော့သည်။ ဤတွင် မြန် မာအကောက်ဝန် နေမျိုးဝံသသည် မိုးကောင်းမှ မိုးဟိန်းသို့ သွားရောက်ပြီး တရုတ်ကုန်သည်များနှင့်ဆွေးနွေး ရတော့သည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာပြန်သည်။ သို့သော် ၁၈၅၀ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ပြည် တေပင်သူပုန်အရေးအခင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မဖွံ့ဖြိုးနိုင်ရုံရာမှ ၁၈၅၄ ခုနှစ်တွင် ပန်းသေးသူပုန်ထ

ပြန်ရာ ယူနန်ဖူးသို့ သွားသောလမ်းများအားလုံး ပိတ်ဆို့ထားကြသဖြင့် ကျောက်စိမ်းရောင်းဝယ်မှုမှာ ပိတ်ထားရပြန်သည်။

၁၈၆၆ ခုနှစ်တွင် ကန်တုံမြို့မှ တရုတ်ကုန်သည်တစ်ဦးသည် မန္တလေးနေပြည်တော်သို့ ရောက်လာပြီး ကျောက်စိမ်းများကို ဝယ်ယူပြီးလျှင် အန္တရာယ်များလှသော ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် မသွားတော့ဘဲ ပင်လယ်ခရီးဖြင့် တရုတ်ပြည်သို့သယ်ယူရောင်းချရာ များစွာမှပင် မြတ်စွန်းသည်။ ထိုအခါတွင် တရုတ်ပြည်မှ အခြားကုန်သည်များသည် မျက်စိပွင့်လာကာ မြန်မာပြည်မှ ကျောက်စိမ်းများကို ပင်လယ်ခရီးဖြင့် တင်ပို့ရောင်းချပြန်ရာ ရောင်းဝယ်မှုမှာ ပြန်လည်၍ ဖွံ့ဖြိုးလာသည်သာမက ထိုစဉ်က ကျောက်စိမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကောက်တော်ငွေ တစ်နှစ်လျှင် နှစ်သိန်းကျော် ရရှိသည်ဟုမှတ်တမ်းတစ်စောင် ဖတ်ရှုရဖူးသည်။

အင်းဝမြို့ ဘကြီးတော်မင်းတရားလက်ထက်တွင် ကျောက်စိမ်းတွင်းဆိုင်ရာ အခွန်တော်ဝန်တစ်ဦးကို ခန့်ထားစေလွှတ်ထားသည်။ သို့သော် အခွန်တော်ဝန်မှာ ရရှိသော အခွန်ကောက်များကို ရွှေနန်းတော်သို့ ပို့သင့်သလောက်သာ ပို့သဖြင့် ထိုအကြောင်းကို ရွှေနန်းတော်မှ သတင်းသိလေလျှင် အကောက်ဝန်အား ရာထူးမှချလိုက်သည်။ ထိုနောက် ကျောက်စိမ်းတွင်းနယ်ပိုင် ဒူဝါတစ်ဦးကို ခန့်ထားပြန်သည်။ သို့သော် ကျေနပ်ဖွယ်ရာ မရှိသဖြင့် မြန်မာဘုရင်က ထွက်သမျှကျောက်စိမ်းများကို ကချင်အကြီးအကဲများထံမှဝယ်ယူရန် အမတ်ကြီးတစ်ဦးကို စေလွှတ်ခန့်ထားသည်။ ထိုအချိန်ကစ၍ တရုတ်ပြည်မှ ကျောက်စိမ်းကုန်သည်တို့သည် ကျောက်စိမ်းတွင်းသို့ အရောင်းအဝယ် အဝင်အထွက် မလုပ်ကြတော့ချေ။

ကျောက်စိမ်းများကို ပြည်ပသို့ မထွက်စေဘဲ ပြည်တွင်း၌ လှည့်လည်သုံးသော ဘုရင့်စနစ်ကို ကချင်ဒူဝါများက မကျေနပ်သဖြင့် ကန့်ကွက်ကြသည်။ သို့သော် မအောင်မြင်ချေ။ ထိုနောက် ကချင်တွင်းပိုင်များက အရည်အသွေး မကောင်းသောကျောက်များကိုသာ ရောင်းချသဖြင့် အခွန်တော်ငွေမှာ ထင်သလောက် မရရှိ၍ ထိုစနစ်ကို စွန့်ရပြန်သည်။

မင်းတုန်းဘုရင်လက်ထက်တွင် ကျောက်စိမ်းတွင်း အခွန်တော်တစ်နှစ်လျှင် တစ်သောင်းကျော်မျှ ရရှိနေချိန်ဝယ် ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် တရုတ်အင်ပါယာဘုရင် "တောင်ချီး" (Tung Chi)၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာအခမ်းအနားပြုလုပ်ရန်အတွက် တရုတ်အဝယ်တော်များ မြန်မာပြည်သို့ လာရောက်၍ ကျောက်စိမ်းများကို ဝယ်ယူကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ် သွက်၍လာပြန်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၈၈၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်ဖွား တရုတ်ကပြား ဝမ်ချောင်ဆိုသူက တစ်နှစ်လျှင် အခွန်တော်ငွေ ကျပ်ငါးသောင်းဖြင့် သုံးနှစ်အတွက် အခွန်ဆောင်၍ ကျောက်စိမ်းများ ရှာဖွေတူးဖော်ရာ ထိုတရုတ်မှာ ချမ်းသာသွားတော့သည်။

ဝမ်ချောင် ကောင်းစားသွားသည့်သတင်းကို တရုတ်ပြည်မှ သိလျှင် ကန်တုံတရုတ်အစုစပ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုက မြန်မာပြည်သို့ လာရောက်ပြီး မြန်မာဘုရင်ထံ ဝင်ရောက်ကာ မိမိတို့ကုမ္ပဏီအတွက် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး သုံးနှစ်တွက်ချပေးပါရန် အခွန်တော်ကိုလည်း ပထမတူးဖော်သူ ဝမ်ချောင်ထက် ပိုမို၍ ပေးဆပ်ပါမည်ဟု လျှောက်ထားသဖြင့် ဘုရင်က ချပေးလိုက်သည်။ သို့သော် ထိုကုမ္ပဏီမှာ အထက်မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်များ သိမ်းပိုက်သဖြင့် အရပ်ရပ်ဆူပူမှုများကြောင့် အခွန်တော်မဆောင်ရတော့ချေ။ အင်္ဂလိပ်များ ကျောက်စိမ်းတွင်း နယ်မြေကို သိမ်းပိုက်မိသောအခါ ထိုကုမ္ပဏီမှခေါင်းဆောင် လျှောင်ပင် ဆိုသူကို အငှားချထားလိုက်တော့သည်။

ကျောက်စိမ်းထွက်သော ဒေသသည် လတ္တီတွဒ် ၂၅ နှင့် ၂၆ အတွင်းမှာတည်ရှိ၍ အရှေ့ဖက်တွင် ဥရုမြစ်နှင့်အနောက်ဖက်တွင် ချင်းတွင်းမြစ်အတွင်း၌ တည်ရှိသည်။ ကျောက်စိမ်းအများဆုံး ထွက်သောဒေသမှာ စီမု၊ မစ၊ တမုကန်၊ မိုပင်နှင့်စံကတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် မိုးညှင်းနှင့်ကသာသွား လမ်းပေါ်တွင်လည်း တရုတ်များက တူးဖော်ရှာဖွေခဲ့ကြသေးသည်။ အထူးသဖြင့် အထင်ရှားဆုံးသော ကျောက်တွင်းမှာ နန်းတလုံဖြစ်၏။

နန်းတလုံမှာ တရုတ်များမှည့်ခေါ်သောနာမည်ဖြစ်၍ ခက်ခဲသောလမ်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထိုဒေသမှာ ဥရ
မြစ်ကမ်းကျောက်ကမ်းပါး၌ ရှိ၍ ထူထပ်သော တောတောင်များကို ခဲယဉ်းစွာ ဖြတ်သန်းသွားရသည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် ကျောက်စိမ်းတွင်းနယ်မြေသို့ ပထမအကြိမ် ရောက်ရှိခြင်းမှာ သက္ကရာဇ် ၁၈၈၈ ခုနှစ်
တွင် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကပ္ပတိန်အဒမ်ဆင်သည် စစ်တပ်တစ်တပ်နှင့်ချီတက်လာပြီး ကန်စီ
နယ်အကြီးအကဲဖြစ်သော ဒူဝါကန်စီနောင်နှင့်ကန်စီလတို့အား ခေါ်ယူတွေ့ဆုံပြီး မိမိတို့ဗြိတိသျှတပ်များအား
ခုခံတိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုရန်နှင့်အင်္ဂလိပ်သစ္စာတော်ကို စောင့်သိရှိသေလျှင် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်ကကဲ့သို့
ပင် ဒူဝါ၏စားမြဲနယ်ပယ်နှင့်မူလအခွင့်အရေးများကို ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြရာ ဒူဝါများက
လည်း သဘောတူလက်ခံလိုက်သည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ ကန်စီဒူဝါသည် (ကျောက်စိမ်းမှော်)ကျောက်စိမ်းတွင်းများတွင် သြဇာလွှမ်းမိုးလာကာ
ကျောက်တူးသူတို့ထံ အခွန်ကောက်ယူတော့၏။

မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်က နယ်ပယ်ဆိုင်ရာ ဒူဝါများသည် မိမိတို့နယ်ပယ်အတွင်း တူးဖော်ရရှိ
သည့်ကျောက်များအပေါ်တွင် အခွန်များ မကောက်ကြပေ။ တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်များထဲမှ မိမိတို့နှစ်သက်
ရာ ကျောက်တစ်လုံးစ နှစ်လုံးစ ရွေးချယ်ယူသည်။ မြန်မာအရာရှိများ ကျောက်တွင်းမှ ရုပ်သိမ်းလိုက်သောအ
ချိန်တွင် ကန်စီဒူဝါသည် မြန်မာအရာရှိ၏အခွင့်အရေးကို သိမ်းပိုက်လိုက်၏။

ကန်စီဒူဝါအခွင့်အရေးရရှိသည့်အချိန်ကစ၍ အခွန်တော်အဖြစ် ကျောက်တုံးများပေါ်တွင် ကြည့်၍ ဝန်
တင်လား တစ်စီးလျှင် လေးကျပ်ခွဲ ကူလီတစ်ထမ်းလျှင် တစ်ကျပ်ခွဲ ကောက်သည်။ မှော်မှထွက်သော ကျောက်
များ အရောင်းအဝယ်ဖြစ်လျှင် သုံးပုံတစ်ပုံ ပေးရသေးသည်။ ထိုအချိန်က ကျောက်စိမ်းတွင်းတွင် အတော်စည်
ကားပြီဖြစ်ရာ လုပ်သားများ ပျော်ရွှင်မှုအတွက် ကစားပိုင်းများကိုလည်း တစ်နှစ်လိုင်စင်ပေး၍ အငှားချထား
သည်။

အင်္ဂလိပ်လက်ထက်သို့ ရောက်သောအခါ ကျောက်စိမ်းတွင်းနယ်မြေကို နေရာသတ်မှတ်၍ စစ်ကိုင်း
တိုင်းမင်းကြီးက နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း လေလံတင်ရောင်းချ၍ အခွန်ကောက်သည်။ လေလံကို အများအားဖြင့် ချမ်း
သာကြွယ်ဝသောတရုတ်သူဌေးများက ဆွဲဝယ်၍ ၎င်းတို့ကတစ်ဖန် ကျောက်တူးလိုသူတို့အား လက်ခွဲအငှားချ
သည်။

ကျောက်စိမ်းတွင်းမှထွက်သမျှ ကျောက်များကို အဆိုပါလိုင်စင်ဆီများကသာ လက်ဝါးကြီးအုပ်၍
ဝယ်ယူပြီး ၎င်းတို့ကမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံခြားနှင့်ပြည်တွင်းအခြားဒေသများသို့ ရောင်းချသည်။

၁၉၄၀ ခုနှစ်ကစ၍ အစိုးရက ကျောက်စိမ်းတွင်းနယ်မြေများကို သိမ်းယူအုပ်ချုပ်ပြီး နယ်ရှင်ကန်စီဒူ
ဝါနှင့်တော်ခါဒူဝါတို့အား ၎င်းတို့ကောက်ယူခဲ့သော အခွန်အကောက်ကို ပြတ်စဲစေကာ လျော်ကြေးသဘောဖြင့်
ထောက်ပံ့ကြေးပေးထားခဲ့ရာ ထိုအချိန်ကစ၍ ယနေ့ထိ ကျောက်တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ကျောက်စိမ်းတွင်း
ဥပဒေအရ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ တော်လှန်ရေးအစိုးရတက်လာပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်
စိမ်းတွင်းဌာနကို သတ္တုတွင်းဌာနက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်နေပါသည်။

ရွှေဂူစိုးမြင့်ခင်

မှတ်ချက်။ ။၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ မေလ၊ အမှတ်(၁၄)ထုတ် စန္ဒာရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ(၁၇၆ မှ ၁၇၉)ထိ၌
လာရှိသော ဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။